

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Медичний Інститут
Кафедра психології

КОВШИРІНА ЄЛИЗАВЕТА МИКОЛАЇВНА

УДК 159.92.5+159.92]:37.011.3-051](043.3)

**КАЗКОТЕРАПІЯ В РОБОТІ ІЗ ЖИТТЄВИМИ
СЦЕНАРІЯМИ КЛІЄНТА**

Спеціальність 053 – Психологія

Автореферат
Кваліфікаційної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня
вищої освіти за освітньо-професійною програмою
спеціальності 053 «Психологія»

Миколаїв – 2020

Дипломною роботою є рукопис.

Робота виконана в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент
Астремська Ірина Володимирівна,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили.

Рецензент: **Калашнікова Ірина Володимирівна**
кандидат соціологічних наук, доцент,
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили.

Захист магістерської роботи відбудеться 27 лютого 2020 року о 10 годині на засіданні екзаменаційної комісії Чорноморського національного університету імені Петра Могили за адресою: м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10, медичний інститут, кафедра психології, ауд. 4-312.

З роботою можна ознайомитися в бібліотеці Чорноморського національного університету імені Петра Могили за адресою: м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.

Науковий керівник

І. В. Астремська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Однією з основних завдань психологічного консультування є допомога людині в проживанні життя: виявлення та усвідомлення проблемних зон його особистості і буття. Клієнт психолога – це людина, що виявляє нездатність бути в тих умовах і обставинах, які йому пропонує світ. Лінії практично всіх психотерапевтичних традицій зводяться до того, щоб відновити втрату будь-якого аспекту контакту клієнта з миром (в широкому сенсі). Ми можемо говорити як про ситуативних, обумовлених гострими, складними життєвими ситуаціями, так і про глобальні порушення контакту особистості з власним життєвим процесом.

У сучасній психології робляться спроби цілісного осмислення особистісних характеристик, відповідальних за успішну адаптацію і та вирішення життєвих труднощів. Е. Берн, засновник транзактного аналізу, вважав, що кожна людина має свій життєвий сценарій, модель якого намічається в ранні дитячі роки. Тобто все майбутнє вже розписано відповідно до плану особистісного сценарію. Життєвий сценарій – одна з наукових проблем активно досліджуваної в психології.

Метою дослідження є виявлення ефективності казкотерапії при роботі з життєвим сценарієм клієнта..

У відповідності з метою роботи визначені наступні **задачі**:

1. Проаналізувати та узагальнити теоретичні підходи до вивчення феномену життєвого сценарію в сучасній психологічній літературі.
2. Визначити структуру життєвого сценарію, експлікувати і описати компонентний склад ознак.
3. Дослідити особливості взаємозв'язку улюбленої дитячої казки та її впливу на формування життєвого сценарію.
4. Розробити тренінгові програму корекції деструктивного життєвого сценарію.

Об'єкт дослідження – життєвий сценарій клієнта.

Предмет дослідження – корекція життєвого сценарію клієнта методом казротерапії.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що в роботі розглянуто взаємозв'язок емоційної та мотиваційної сфер особистості.

Практична значимість. Полягає в тому, що його результати можуть бути використані в діяльності психологів - консультантів з метою розробки тренінгових занять з виявлення і корекції життєвого сценарію.

Теоретичний і експериментальний матеріал даної роботи може бути використаний при викладанні курсів з основ психотерапії, психологічного консультування, практичної психології тощо. На основі отриманих даних може бути розроблена робоча програма з виявлення життєвого сценарію на основі методу казкової терапії.

Експериментальна база: у дослідженні брали участь студенти Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Методи дослідження:

У процесі дослідження використані такі **методи:**

– **теоретичні** (системно-структурний метод; метод теоретичного аналізу й узагальнення наукової літератури з проблеми дослідження; метод порівняльного аналізу та узагальнення даних;

– **емпіричні:** метод наукового спостереження; метод психодіагностичного обстеження (авторська анкета); методи психологічної корекції (метод казкотерапії, методика «Улюблена казка», спрямована на вивчення життєвого сценарію); метод констатувального та формувального експерименту; методи інтерв'ю та консультаційної бесіди (з метою виявлення ідентифікації випробовуваних з героями, визначенні емоційного фону і основний ідеї в сюжеті); метод аналізу продуктів діяльності; корекційні (тренінгові заняття) спрямовані на підвищення мотивації та зниження рівня емоційної напруги.

– **методи математичної статистики** – кількісний та якісний аналізи одержаних результатів для забезпечення об'єктивності діагностики та їх достовірності

Основні результати дослідження були представлені на XXII Всеукраїнської науково-практичній конференції «Могілянські читання 2019».

Структура дипломної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дипломної роботи становить 93 сторінок, основний зміст викладено на 84 сторінках. Робота містить 3 таблиці, 1 рисунок, додатки. Список використаних джерел складає 67 праць українських та зарубіжних авторів.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У першому розділі «Казкотерапія в роботі із життєвими сценаріями клієнта» Визначено сутність феномену «життєвий сценарій», підходи до його вивчення. На підґрунті теоретичного аналізу літератури показано, що сценарій в психології – це пересвідчений життєвий план, який керує тим, як складеться наше життя. Цей сценарій розвивається на ранньому етапі життя в результаті повідомлень, які ми отримуємо від батьків та інших важливих дорослих, і ранніх рішень, які ми робимо. Сценарій можна розглядати як чітко визначений курс дій, який ми визначаємо в дитинстві і який підтримуємо протягом життя.

Поняття було введено в психологічний обіг психологом і психіатром Еріком Берном. Іншими авторами, які внесли великий вклад в розуміння досліджуваного феномену і взяті нами за основу теоретичного аналізу були Стен Вуллемс, Клод Штайнер, Франклін Ернст, Боб і Мері Гулдінг, Стюарт Йен. Визначено структурні елементи означеного феномену, експлікувати і описати по компонентний склад ознак.

Структуру життєвого сценарію складають

1. Просторова часова складова: минуле, теперішнє, майбутнє
2. Взаємодію з оточенням : «Я – Я», «Я – Оточення», «Я – Діяльність»
3. Емотивно-мотиваційна складова: життєва позиція, життєві цілі, установки, переконання тощо.
4. Когнітивна складова : знання про себе та про своє життя.
5. Регулятивно – вольова складова: ціннісний вибір особистості.

Виокремлено типи життєвих сценаріїв. Сценарій Переможця. Е.Берн визначає людину зі сценарієм «Переможця», як ту хто досягає заявленої мети, в результаті власної діяльності робить світ кращим, у Переможця відсутня внутрішня напруженість, переважно більшість часу перебуває у стані душевного комфорту, в той час, як і досягнення поставленої мети супроводжується душевним і фізичним комфортом. Головна особливість сценарію «Переможеного» - це неможливість досягти поставленої мети. Як і у випадку з переможцем, тут головним є відчуття, яке людина відчуває, наскільки йому комфортно. Якщо людина, захотів стати мільйонером і домогся бажаного, але при цьому заробив купу хвороб і став нещасним, то він переможений. Головна особливість для Жертви, це те, що він себе вважає людиною негідним, але і навколишніх він вважає такими ж. З самого раннього дитинства, людина відчуває себе відкидаємо, нелюбимим і приниженим

Поняття, методологія використання казкотерапії в сучасній психотерапевтичній практиці. Зміст алегорій, зображених казкою, не обов'язково повинен бути естетичним. Однак, якщо вони також приємні, прийнятні та прийняті, вони приносять набагато більший внесок у терапевтичну діяльність. Таким чином, суб'єкт терапії більш схилений сприймає в прихованому та успішному вигляді зв'язок між розповіддю про казку та його власними проблемами. Звичайно, суб'єкт набуде "прозорливості" до повідомлення історії значно пізніше, і це буде момент, коли починається процес лікування. З чисто терапевтичної точки зору, а також для підтримки поведінкових і психологічних проблем, казкотерапія є потужним ресурсом для:

- дозволяє людям говорити в безособовий шлях про особисті проблеми, захищаючи від емоційної травми;

- надання альтернативних думок, емоцій та поведінки в незручних або неправильних ситуаціях.

У більш загальному плані, казкова терапія дозволяє пацієнтам використовувати свою уяву в позитивну сторону, перетворюючи спотворення реальності в інструменти, який здатний згенерувати новий досвід, психічний і поведінку, і створювати позитивні образи, більш доцільні альтернативи по відношенню до реальності.

Методологія використання казкотерапії при виявленні життєвого сценарію. Практичне втілення казкотерапії стосовно таким конкретним видам роботи, як 1 – знайомство з казкою, підготовленою фахівцями; 2 – розповідання улюбленої казки; 3 – твір казки. Казку, яку підготував заздалегідь терапевт краще захоплено розповідати, а не читати, уважно спостерігаючи за клієнтом на казку повинен бути необхідний настрій, легке занурення, що досягається медитативними техніками багаторазового повтору, рівного голосу, говорінням співуче, приказками та примовками. паралельно з розкриттям сюжетної лінії фіксується пантоміма, пози дитини, симпатії і антипатії, невербальні сигнали. правильним буде співвіднесення всіх реакцій з подіями казки, а не ізольовано від них. Другий вид – розгляд улюбленої або запам'яталася казки. Дана казка, як правило, в спрощеній формі містить інформацію про сценарії, закладеному батьками, нав'язаному з дитинства діагностичну значимість має ідентифікація себе з щасливим або нещасливим персонажем. Третій вид роботи - твір власної казки, яка дає найбагатший матеріал для аналізу. Даний твір психолог повинен ретельно розглянути з різних сторін, жоден факт або їх переплетення не є випадковими, а символічно розкривають особливості особистості. Створюючи казку, клієнт актуалізує три рівня проєкції: по-перше, індивідуальні соціальні установки і архетипи, під

чому обумовлюють сюжет; по-друге, дитячі протиріччя, відображають онтогенез особистості; по-третє, реальними переживаннями, турбують клієнта в даний час. Заслуховуючи казку, психотерапевт може зробити попередній висновок про те, на які аспекти потрібно буде звернути першочергову увагу.

У другому розділі «Дослідження впливу життєвого сценарію клієнта» досліджено особливості взаємозв'язку улюбленої дитячої казки та її впливу на формування життєвого сценарію. Проаналізувавши казки студентів та структуруючи для наглядності за типом сценарію, а також за кількістю спів падіння сюжету казки, наявності головних героїв, стратегій поведінки, способу подолання проблем ми бачимо, що 23 студент, а це 92 % опитуваних підтверджують взаємозв'язок улюбленої дитячої казки та її впливу на формування життєвого сценарію. Дані про це були зібрані за допомогою роботи в авторською анкетною, а також уточнено під час індивідуальних бесід зі студентами. Підібравши та провівши ряд експериментальних досліджень, метод спостереження, метод казкотерапії, методика «Улюблена казка», спрямована на вивчення життєвого сценарію; авторська анкета, бесіда з метою виявлення ідентифікації випробовуваних з героями, визначенні емоційного фону і основний ідеї в сюжеті як на виявлення та підтвердження гіпотези про вплив улюбленої дитячої казки.

Проведення експерименту проходило із залученням 25 студентів на базі кафедри психології Чорноморського національного університету імені Петра Могили. Були використані наступні методики: опитувальник рівня фіксованої емоційної установки людини (В. В. Макаров), терапевтичний опитувальник Е.Берна, авторська анкета.

Основною методикою виявлення життєвого сценарію, використовуваної в дослідженні, був клінічний опитувальник В. В. Макарова, що дозволив виміряти рівень фіксованої емоційної установки людини, розкрити ті його якості, які перешкоджають підвищенню рівня «Переможець».

З отриманими даними, можна було відзначити, що більшість досліджуваних (54 %) відноситься до категорії «Не переможець», випробовуваних середні показники удачі і невдачі у 20 % «Переможець». Тобто, їх дії в житті більшою мірою приносять позитивний результат і їх емоційні установки ефективні, а 26 % випробовуваних відносяться до категорії «Невдахи», тобто їх емоційні і життєві установки неефективні і не дають можливості досягти позитивного результату.

Використовується методика під час тренінгу, для вивчення типу сценаріїв учасників. Анкета спирається на наступні положення для структурованого аналізу.

Серед них:

1. Оцінка головного персонажа (себе): а) Я – Ок; б) Я – не Ок (за визначенням Е. Берна).

2. Наявність випробувань

3. Стиль вирішення проблем: а) втеча від вирішення проблеми; б) сміливо долає випробування; в) просить допомоги; г) запропонування власного варіанта.

4. Наявність схожих або ідентичних ситуацій, героїв та випробувань у житті опитуваних.

5. Робота над зміною сюжету казки у позитивному (терапевтичному) руслі чи відсутність будь-яких змін.

Наявність у більшості випробовуваних невірних життєвих сценаріїв вимагає надання психотерапевтичної допомоги з корекцією життєвих сценаріїв і зняттям помилкових поведінкових установок.

Проаналізувавши відповіді студентів ми бачимо, що найбільша кількість респондентів має сценарій « Не переможець», а саме 56 %; середнє значення має сценарій «Жертви» 28 %, і нажаль, найменшу кількість за вибором студентів складає сценарій «Переможець» 16 %.

У третьому розділі «Психокорекційна робота методами казкотерапії» було проаналізовано основні методи стосовно теми долідження та пред-ставлено результати веденої роботи з корекції деструктивного життєвого сценарію особистості.

При повторній діагностиці життєвого сценарію та розробці тренінгових занять з корекції життєвого сценарію були використані наступні методики, а також прийоми трансактного аналізу.

Методики: Опитувальник рівня фіксованої емоційної установки людини (В.В. Макаров), Терапевтичний опитувальник Берна, Авторська анкета

1. Опитувальник рівня фіксованої емоційної установки людини (В.В. Макаров)

Основною методикою виявлення життєвого сценарію, використовуваної в дослідженні, був клінічний опитувальник В. В. Макарова, що дозволяє виміряти рівень фіксованої емоційної установки людини, розкрити ті його якості, які перешкоджають підвищенню рівня успішності.

Важливо підкреслити, що дані опитувальники самим автором В. В. Макаровим описані терапевтичними і являють собою

стомлений матеріал для психотерапії або самоаналізу. Автор також попереджає, що вони не призначені для діагностичної роботи.

Але для початкового етапу консультування, як метод експрес-оцінки характеру життєвого сценарію (вектора ССО щасливчику-Середняк-Невдаха) опитаних цей метод показав себе цілком дієвим, т. к. отримав валідацію в зіставленні з результатами казкотерапевтичної методики, що буде розкрито далі в повідомленні.

2. Терапевтичний опитувальник Берна

Опитувальник по Е. Берну містить кілька розділів, що стосуються різного віку людини (дородові впливу, раннє дитинство, середній вік, пізніше дитинство, юність, зрілість), а також питання про те, який людині бачиться сцена його смерті. У кожному з розділів від 5 до 19 питань. Крім того, Е. Берн запропонував ще й терапевтичний опитувальник, дозволяє зрозуміти, наскільки людині вдалося позбутися від свого сценарію в процесі групової психотерапії. В ньому 20 питань, що стосуються самоставлення, ставлення до світу, до власного життя, до інших людей.

3. Авторська анкета.

Використовується методика під час тренінгу, для вивчення типу сценаріїв учасників. Анкета спирається на наступні положення для структурованого аналізу.

Серед них:

1. Оцінка головного персонажа (себе): а) Я – Ок; б) Я – не Ок (за визначенням Е.Берна).

2. Наявність випробувань

3. Стиль вирішення проблем: а) втеча від вирішення проблеми; б) сміливо долає випробування; в) просить допомоги; г) запропонування власного варіанта.

4. Наявність схожих або ідентичних ситуацій, героїв та випробувань у житті опитуваних.

5. Робота над зміною сюжету казки у позитивному (терапевтичному) руслі чи відсутність будь-яких змін.

Наявність у більшості випробовуваних невірних життєвих сценаріїв вимагає надання психотерапевтичної допомоги з корекцією життєвих сценаріїв і зняттям помилкових поведінкових установок. При розробці програми групових корекційних занять автор слідував наступним алгоритмом дій.

За результатами проведеного дослідження ми бачимо, що учасників зі сценарієм Переможець, стало на 50% більше, а саме 10 людей, Кількість учасників зі сценарієм «Не Переможець» майже не змінилося, лише на одного учасника і наразі складає 50 %. А от

кількість «Невдах» зменшилась до 4 людей і зараз складає лише 12 %.

Результат дослідження свідчить про актуальність проведених занять, а також про вірно підібрані вправи та тематики занять. Корекційні заняття є ефективними та допомагають знизити рівень емоційного напруження, а також покращити мотивацію людини, яка брала участь у тренінгових заняттях.

Для розрахунку ефективності ми використали Т-критерій Вілкоксона

Т-критерій Вілкоксона використовується для оцінки зсуву значень досліджуваного показника, виміряного на одній і тій же вибірці випробуваних.

Необхідність використання цього статистичного критерію при написанні курсової, дипломної чи магістерської роботи з психології виникає тоді, коли в роботі присутні яка формує контрольний експерименти. В цьому випадку необхідно з'ясувати чи відбулися статистично достовірні зміни психологічного показника в групі випробуваних в результаті проведення з ними деяких корекційно-розвиваючих дій.

Результат: $T_{\text{Эмп}} = 18$

Критичне значення Т при $n=26$

Отримане емпіричне значення $T_{\text{Эмп}}$ знаходиться у зоні значимості.

На основі даних розрахунків ми робимо висновок, що зміни у рівні фіксованої емоційної установки є статистично значимими при ($p < 0.05$)

За результатами проведеної роботи можна зробити наступні висновки:

- казкотерапія і транзактний аналіз є ефективними методами діагностики життєвих сценаріїв особистості в молодому віці;
- корекційна програма, розроблена нами на підставі транзактного аналізу і казкотерапевтичного підходу надає позитивний вплив на фіксовану емоційну установку і життєвий сценарій людини.

Таким чином, нами була обґрунтована можливість використання психологічного консультування, орієнтованого на транзактний аналіз і казкотерапевтичний підхід для аналізу життєвого сценарію сучасної молоді. Мета даної роботи досягнута.

ВИСНОВКИ

1. На підґрунті теоретичного аналізу літератури показано, що сценарій в психології – це пересвідчений життєвий план, який керує тим, як складеться наше життя. Цей сценарій розвивається на ранньому етапі життя в результаті повідомлень, які ми отримуємо від батьків та інших важливих дорослих, і ранніх рішень, які ми робимо. Сценарій можна розглядати як чітко визначений курс дій, який ми визначаємо в дитинстві і який підтримуємо протягом життя.

Поняття було введено в психологічний обіг психологом і психіатром Еріком Берном. Іншими авторами, які внесли великий вклад в розуміння досліджуваного феномену і взяті нами за основу теоретичного аналізу були Стен Вуллемс, Клод Штайнер, Франклін Ернст, Боб і Мері Гулдінг, Стюарт Йен; визначено структурні елементи означеного феномену, експлікувати і описати по компонентний склад ознак.

Дослідження становлять інтерес для психологів-практиків, які консультують різні категорії громадян з питань сімейних проблем, труднощів у дитячо-батьківських відносинах, невдач в кар'єрі, що мають нав'язливий, що повторюється характер.

2. Визначено структуру життєвого сценарію, експліковано і описано компонентний склад ознак.

Структуру життєвого сценарію складають:

1. Просторова часова складова: минуле, теперішнє, майбутнє
2. Взаємодію з оточенням : «Я–Я», «Я–Оточення», «Я – Діяльність»
3. Емотивно-мотиваційна складова: життєва позиція, життєві цілі, установки, переконання тощо.
4. Когнітивна складова : знання про себе та про своє життя.
5. Регулятивно – вольова складова: ціннісний вибір особистості.

Розроблено програму емпіричного дослідження, обрано відповідно меті систему дослідницьких процедур, спрямованих на вивчення життєвого сценарію особистості студента.

Терапевтична казка базується на оповіданні, що сприяє висвітленню проблемної ситуації, специфічного досвіду, деяких специфічних обставин і, таким чином, допомагає пошуку рішень. Її різка форма передачі інформації про своїх персонажів читачам сприяє максимальній відкритості до неї і, незалежно від віку, дозволяє їм зрозуміти, яку проблему вони можуть метафорично збалансувати і вирішити її.

Розроблена авторська анкета для виявлення життєвого сценарію, проведено систему бесід зі студентами з метою виявлення ідентифікації випробовуваних з героями, визначенні емоційного фону і основний ідеї в сюжеті.

2. Досліджено особливості взаємозв'язку улюбленої дитячої казки та її впливу на формування життєвого сценарію. Проаналізувавши казки студентів та структуруючи для наглядності за типом сценарію, а також за кількістю спів падіння сюжету казки, наявності головних героїв, стратегій поведінки, способу подолання проблем ми бачимо, що 23 студент, а це 92% опитуваних підтверджують взаємозв'язок улюбленої дитячої казки та її впливу на формування життєвого сценарію. Дані про це були зібрані за допомогою роботи в авторською анкетною, а також уточнено під час індивідуальних бесід зі студентами. Підібравши та провівши ряд експериментальних досліджень, метод спостереження, метод казкотерапії, методика «Улюблена казка», спрямована на вивчення життєвого сценарію; авторська анкета, бесіда з метою виявлення ідентифікації випробовуваних з героями, визначенні емоційного фону і основний ідеї в сюжеті як на виявлення та підтвердження гіпотези про вплив улюбленої дитячої казки.

3. Емпірично виявлено і проаналізовано особливості взаємозв'язку улюбленої дитячої казки та її впливу на формування життєвого сценарію.

Отримані результати становлять інтерес для психологів-практиків, які консультують різні категорії громадян з питань сімейних проблем, труднощів у дитячо-батьківських відносинах, невдач в кар'єрі, що мають нав'язливий, що повторюється характер. Заявлений підхід дозволяє в першому наближенні через трансактний аналіз, або в казкотерапевтичному підході, визначити загальну спрямованість сценарію клієнта, сформулювати дослідницькі гіпотези консультанта, а також забезпечити ефективний моніторинг при реалізації процедур консультування з питань корекції сценарних приписів.

Проаналізувавши відповіді студентів ми бачимо, що найбільша кількість респондентів має сценарій « Не переможець», а саме 56 % ; середнє значення має сценарій «Жертви» 28 %, і нажаль, найменшу кількість за вибором студентів складає сценарій «Переможець» 16%.

Дослідивши казки студентів та провівши індивідуальні бесіди з кожним з респондентів ми виявили, що за кількістю спів падіння сюжету казки, наявності головних героїв, стратегій поведінки, способу подолання проблем ми бачимо, що 23 студент, а це 92 % опитуваних підтверджують взаємозв'язок улюбленої дитячої казки та її впливу на формування життєвого сценарію. Дані про це були зібрані за

допомогою роботи в авторською анкетною, а також уточнено під час індивідуальних бесід зі студентами

Стратегії подальшої роботи, можливий переклад її в площину терапевтичного процесу стають предметом обговорень в роботі клієнта і консультанта. Цінність представленого досвіду роботи полягає в тому, що дозволяє екологічно і м'яко, в обхід хворобливих переживань і опору, розкрити перед людиною необхідність трансформації глибинних структур, що детермінують його життєві вибори і рішення.

4. Розроблено тренінгові програму корекції деструктивного життєвого сценарію та доведено її ефективність.

Для досягнення цілей, поставлених в даній роботі, нами було прогнозовано дослідження живих сценаріїв на групу з 26 людей віком від 19–23 років (чоловічі і жінки).

За результатами перевіреного дослідження було зроблено припущення про ефективність методів казкотерапії та транзактного аналізу для діагностики живих сценаріїв особистості в молодому віці, а також була показана експериментальна група для ознайомлення з корекційної програми. Нами була розроблена програма для корекції життєвого сценарію із застосуванням методів транзактного аналізу та казкотерапії, рівне з 4 занять, тривалість 2 години кожне. Враховуючи такі методи, як інтерактивна лекція, групова дискусія (включаючи груповий аналіз казки), ігрові методи і психогімнастичні практикування. Після проведення корекційної програми експериментальна група повторно вивчала теми, що стосуються методів, що і до проходження програми. Результати дослідження показали, що корекційна програма, розроблена нами на основі транзактного аналізу і казкотерапевтичного підходу, показує сприятливий вплив на фіксовану емоційну установку і життєвий сценарій людини. Таким чином, у нас була обґрунтована можливість користування психологічного консультування, орієнтованого на транзактному аналізі і казкотерапевтичному підході для аналізу живого сценарію Клієнтів.

Дане дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми дослідження життєвого сценарію клієнта методами казкотерапії. Виконана нами робота дозволяє визначити низку актуальних питань. На наш погляд, перспективними можуть бути такі напрями роботи: вивчення вікових особливостей дорослих в роботі з методами казкотерапії, розширити інструментарій для виявлення характеру впливу дитячої казки на життєвий сценарій.

Перспективами подальшого дослідження в цій галузі є напрацювання експериментального інструментарію казкотерапії. На

нашу думку, ефективним є поєднання в казкотерапії кількох підходів, що допоможе особистості розглянути проблему з різних боків і в результаті створити казку, в якій людині хочеться жити, і перенести казковий досвід у реальність у вигляді успішних стратегій поведінки.

СПИСОК НАУКОВИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дипломної роботи

1. Ковширіна Є. М. Могилянські читання – 2019 : Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти : XXII Всеукр. наук.-практ. конф. : тези доповідей : Охорона здоров'я. Психологія. Фізичне виховання та спорт, Миколаїв, 11–16 листоп. 2019 р. ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. – С. 60–62.

АНОТАЦІЇ

Ковширіна Є.М. Казкотерапія при роботі із життєвими сценаріями клієнта. – На правах рукопису.

Наукова робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 053 «Психологія». – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, Миколаїв, 2020.

Магістерська робота відображає порівняльний аналіз оцінки життєвого сценарію методом казкотерапії та клінічного опитувальника. Визначає ефективність казкотерапії при діагностики і корекції життєвого сценарію.

Ключові слова: життєвий сценарій; казкотерапія; транзактний аналіз.

Kovshyrina E. M. Fairytale Therapy When Working with Client's Life Scenarios. – With the rights of manuscript.

Scientific work for master's qualification in specialty 053 «Psychology». – Black Sea National University named after Petro Mohyla, Mykolaiv, 2020.

The master's thesis is displays a comparative analysis of the assessment of the life scenario by the method of fairy tales and a clinical questionnaire. Describes the effectiveness of fairy tales in the diagnosis and correction of life scenarios.

Key words: vital scenario; fairy tale therapy; transact analysis.

